

КАФЕДРА РОСЛИННИЦТВА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

**«Урожайність та якість продукції
рослинництва за сучасних
технологій вирощування»**

присвячена пам'яті професора
Г. П. Жемели

30 вересня 2022 року

м. Полтава

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ,
СЕЛЕКЦІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ**

**Урожайність та якість продукції рослинництва
за сучасних технологій вирощування,
присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели**

*Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції
30 вересня 2022 року*

Полтава
2022

УДК 633:631.559:006.015.5:631.5

У 71

Редакційна колегія:

Гангур В. В. – завідувач кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

Бараболя О. В. – доцент кафедри рослинництва, завідувач Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели факультету агротехнологій та екології Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Ляшенко В. В. – доцент кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Шакалій С. М. – доцент кафедри рослинництва, фахівець другої категорії Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели факультету агротехнологій та екології Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук.

Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 30 верес. 2022 р.). Полтава : ПДАУ, 2022. 293 с.

У збірнику представлені матеріали всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті професора Г. П. Жемели, за результатами досліджень щодо: перспективних напрямів вирощування продукції рослинництва; якості, стандартизації та сертифікації продукції рослинництва; актуальних проблем інноваційної економіки в АПК; інформаційних технологій, VR технологій в агровиробництві; інноваційних напрямів зберігання та переробки продукції рослинництва.

Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно-правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика урожайності й якості продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

© Автори тез, включені до збірника, 2022

© Полтавський державний аграрний університет, 2022

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	11
1. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ВИРОЩУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА	
<i>Bohdanovych T. A., Matvieieva N. A.</i>	
The extract from wormwood “hairy” roots stimulates <i>Cichorium intybus</i> var. <i>foliosum</i> shoot formation.....	13
<i>Shuvar I., Shuvar B., Korpita H., Shuvar A., Lipińska H., Wojciech L.</i>	
Resource potential and prospects of organic production in Ukraine	15
<i>Антипова Л. К., Харитонюк А. О., Шаповалов А. І.</i>	
Поширені хвороби кукурудзи на півдні України	18
<i>Баган А. В., Вережак Д. В.</i>	
Потенціал продуктивності тритикале як культури.....	21
<i>Бараболя О. В., Доронін С. М.</i>	
Вирощування пшениці озимої за еколого-агрохімічними показниками	23
<i>Бараболя О. В., Олефір О. М.</i>	
Вплив попередників на урожайність пшениці озимої.....	25
<i>Безноско І. В., Гаврилюк Л. В., Мудрак В. О.</i>	
Патогенна мікобіота насіння вівса (<i>Avena Sativa</i> L.) за органічних технологій вирощування.....	27
<i>Білявська Л. Г., Діянова А. О., Білявський Ю. В.</i>	
Адаптивність та генетичний потенціал сучасних сортів сої	30
<i>Білявський Ю. В., Білявська Л. Г., Сокирко М. П.</i>	
Сорти та їх сортозміна в досліді «беззмінне вирощування жита озимого»	34
<i>Вега Н. І.</i>	
Вплив позакореневого підживлення на формування елементів структури урожаю ячменю ярого на темно-сірому опідзоленому ґрунті	37
<i>Влащук А. М., Дробіт О. С., Кляуз М. А., Влащук О. А.</i>	
Економічна ефективність вирощування сортів буркуну білого однорічного	39
<i>Вольвач О. В., Радюков П. В.</i>	
Агрометеорологічні умови вирощування сої у Вінницькій області.....	41

5. Татарінова В. І., Рожкова Т. О., Бурдуланюк А. О., Васирина М. І. Стійкість гібридів кукурудзи до сажкових хвороб. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Сер. Агронія і біологія*. 2015. Вип. 9 (30). С. 108–111.

Баган Алла Василівна

канд. с.-г. наук, доцент

ORCID ID: 0000-0001-8851-5081

Вережак Дарія Василівна

здобувач СВО Бакалавр

спеціальності 201 Агронія

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ПОТЕНЦІАЛ ПРОДУКТИВНОСТІ ТРИТИКАЛЕ ЯК КУЛЬТУРИ

Сорти тритикале зернового напрямку використання мають потенціал продуктивності 90–100 ц/га. Зерно містить 13–14 % білку, що на 3–4 % більше, ніж у пшениці, і на 1–2 % більше, ніж у жита. Вміст лізину в білку коливається в межах 1,57–5,70 %. Однією із переваг тритикале, порівняно із пшеницею, є амінокислотний склад білків. Зерно культури, на відміну від жита, менше розмелюється, борошно містить більше золи та висівок, а також клейковини. З борошна тритикале можна випікати хліб, якщо його у правильній пропорції змішати з пшеницею сильних сортів.

За морфологічними особливостями тритикале займає проміжне місце між пшеницею і житом. Так, стебло у нього високе, як у жита, добре розвинена коренева система, з інтенсивним ростом первинних і вторинних коренів. Тритикале добре кущиться, утворюючи три–сім пагонів на одній рослині. Соломина і листки вкриті інтенсивним восковим нальотом, що сприяє посухостійкості культури.

Колос поєднує у собі багатоколосість жита (25–35 колосків) з багатоквітковістю (2–6 квіток) колоса, як у пшениці. Як і в пшениці, у тритикале переважає самозапилення, проте перехресне запилення може становити від 10 до 40 %, залежно від його форм та погоди.

Зерно велике, маса 1000 зерен складає 50–55 г. Вегетаційний період у тритикале становить від 250 до 325 діб. Існують озимі і ярі форми культури [2].

За формування вегетативної маси для тритикале необхідна висока інтенсивність кущення; під час формування елементів генеративної частини – утворення великої кількості колосків у колосі, відбір генотипів у період формування репродуктивних органів, оцінювання та добір генотипів.

Тритикале добре вирізняється за архітектонікою колосу серед інших зернових, поєднуючи багатоколосість (жито) та багатоквітковість (пшениця). У колосі нараховується до 27–35 колосків з 3–4-ма зернинами. Інколи у селекційних посівах зустрічається колосся з 120–150 зернинами та масою 6–8 г. Однак цей показник стабілізувати не завжди вдається, оскільки рослини мають поєднувати комплекс інших господарсько цінних ознак. За структурою колос тритикале можна порівнювати із колосом жита (кількість колосків 35–40 із двоквітковим (двозерним) типом колосу), або пшениці – дещо вкорочений колос (27–29 колосків з багатоквітковими (3–5 зернин) колосками).

Аналіз формування продуктивності тритикале показує, що із елементів структури врожаю поряд зі збільшенням озерненості головного колосу та його маси зростає синхронність розвитку бокових стебел, їх озерненість та маса, що впливає на густоту стеблостою на 1 м².

На відміну від сучасних нових сортів пшениці, у яких продуктивність колосу формується завдяки озерненості колосків, для високопродуктивних ліній тритикале характерним є збільшення кількості зерен в результаті як подовження колосу та збільшення числа колосків у ньому, так і багатозерності колосків [1, 3].

Отже, для забезпечення потреб України необхідною кількістю продукції зернових культур, у тому числі і тритикале, необхідно розширювати земельні площі під даною культурою, а також застосовувати новітні підходи в її виробництві, зокрема, запроваджувати районовані новітні сорти із високим продуктивним потенціалом та інтенсивні технології їх вирощування.

Список використаних джерел

1. Андрійченко Л. Озиме тритикале в посушливих умовах Степу. *Пропозиція*. URL: <https://propozitsiya.com/ua/ozime-tritikale-v-posushlivih-umovah-stepu>.
2. Рослинництво : підручник / О. І. Зінченко, В. Н. Салатенко та ін. Київ : *Аграрна освіта*. 2001. 591 с.
3. Кириченко В. В., Щипак Г. В., Панченко І. А., Лук'яненко Л. М. Особливості нових сортів тритикале харківської селекції. *Вісник аграрної науки*. 2004. № 2. С. 15–18.